

løn, der i Forvejen er ringe nok, er overordentlig tarveligt.

Indehaveren af en meget stor Legetøjsforretning faar sin Juleekspedition besørget endnu billigere, idet han nemlig antager de dermed beskæftigede Dumer paa den Betingelse, at de intet skal have for deres Ulejlighed uden et Gratiale, „hvis Forretningen gaar godt“.

Man maa jo forbavses over, at en Mand vil nedværdige sig til at modtage saa meget Arbejde uden noget Vederlag; men endnu mere mærkeligt er det dog, at han faar langt flere Tilbud, end han behøver. Vidner dette ikke paa den grelleste Maade om den Mangel paa Selvagtelse, paa Evne til at vurdere Tid og Arbejde, som man træffer hos Kvinderne i alle Samfundslag?

Det er jo forstaaeligt, at det ikke er Arbejdets Døtre, der melder sig med de sidstnævnte Tilbud, men derimod Mellemklassens unge Piger, der ikke behøver Arbejdet for at eksistere, men for hvem det omtalte Gratiale, sem Principalen „velvilligt“ stiller dem i Udsigt, er en ganske velkommen Løsmeskillig, det morer dem at „staa i Forretning“, og de har ikke fjærreste Tanke for, at de herved tager Brødet ud af Munden paa en Mængde fattige Kvinder, der kun har dem selv og deres Arbejde at stole paa. Men kan disse unge Piger ikke selv indse, hvilken skamløs Smuds konkurrence de herved deltager i, kunde man vel forlange, at deres respektive Fædre skammede sig herover og mulig søgte at oprette, hvad de hidtil har forsømt, nemlig at lære Døtrene saavel som Sønnerne, at „Tid er Penge;“ thi hvad andet end Opdragelsen er Skyld i, at Mændene, lad dem være af nok saa „god Familie,“ sætter alt ind paa at opnaa saa meget saa muligt for deres Arbejde, hvorimod man hører mængen ung Pige med Stolthed fremhæve, at hendes Faders Stilling sætter hende i Stand til at arbejde gratis.

Kun paa eet Omraade er det samfundsnyttigt at ofre sine Kræfter uden Vederlag, nemlig, aa Humanitetens store Arbejdsvælt, men her er ogsaa rigelig Brug for enhjælp, der føler Trang til Virksomhed, endskent deres pekuniære Stilling er saaledes, at de ikke behøver at være Lønarbejdere.

Helga Sørensen.

Et Forældremøde.

I Haderslevgades Skole holdtes 7. Dec. et Møde, hvortil Forældre til Børn, der gaar i Skolens laveste (6te) Klasser, var indbudte. Foruden Skolens Inspektør, Hr. R. Thye, der havde samvirket med Skolekommissionen for at bringe Mødet i Stand, var alle Skolekommissionens Medlemmer (Hr. Pastor Just Christensen, fhv. Forstanderinde Frk. Anna Hjort og Hr. Skolebestyrer Sødning) samt Lærere og Lærerinder ved Skolen til Stede. Der blev talt om Forholdet mellem Skole og Hjem, og Forældrene samtalte med Lærere og Lærerinder om deres Børn og om Skolens Gerning i det hele. Vi gengiver en Del af det Foredrag, som holdtes af Frk. Hjort:

„Der tales i vore Dage saa meget om, at man bør slutte sig sammen for at blive stærk; og det er ogsaa et sandt Ord. Saadan skal vi ogsaa her slutte os sammen, vi, Skole og Hjem, saa bliver vi ogsaa stærke til det Arbejde, vi har til fælles. Og det Arbejde, vi har til fælles er jo at faa Børnene oplærte og opdragne godt, saa at deres Liv kan blive til Gavn og Glæde baade for dem selv og for Samfundet. Men naar vi nu skal være sammen om et saa vigtigt Arbejde, saa

maa vi ogsaa gerne kende hinanden, saa at vi kan komme til at forstaa hinanden; og det skal disse Møder jo ogsaa arbejde hen til.

Min Mening er nu, at det er en storartet Hjælp for Forældrene, at der staa disse prægtige Skolebygninger med aabne Døre og kalder paa Børnene. Og jeg tvivler heller ikke om, at mange Forældre er taknemmelige derfor, men saa gælder det om at støtte Inspektør, Lærere og Lærerinder i deres Arbejde for at faa det bedste ud af Skolegerningen.

Den første Betingelse for, at Børnene skal kunne faa noget godt ud af Skolearbejdet, er jo, at de er til Stede ved Undervisningen; og dette passer jo ogsaa største Delen af Hjemmene, naar ikke Sygdom hindrer Barnet. Men der er een Ting, der er en Skam for Skolen, og det er det, at der dog hver Maaned maa betales mange Mulkter. Det kan Hjemmene ikke være bekendt, og jeg længes efter den Dag, da det er gaaet op for alle vore Hjem, at de skylder baade deres Børn og Skoler, at de ikke giver Anledning til Multken. Enhver, som vil, kan jo undgaa den!

I vore Dage hyder jo Skolerne den jævne Stand saa godt som alt, hvad der bydes de højere Stænder, og det er glædeligt; men der er den Fare derved, at Nøjsomheden naturligtvis ikke udvikles tilstrækkeligt. — Og skulde den større Oplysning føre til, at Børnene kom til at ringeagte det jævne Arbejde, saa var vi paa gal Vej. Vi maa lære at forstaa, at det har Betydning for hele Samfundets Vel, at „Mor“ skurer sin Gryde godt, — tænkt blot, hvor langt sundere den Maad bliver, der er lavet i en ren Gryde, og tænkt paa, hvor vigtigt, at Børnenes Kost bliver sund, og hvor langt dygtigere den Slægt bliver, der vokser op under renlige Forhold —, og det har Betydning for hele Samfundets Vel, at „Far“ passer sit maaske lille Arbejde med Paalidelighed, lige saa megen Betydning, som at Manden med den store Bedrift passer sit. Vi maa lære selv og lære vore Børn, at intet godt Arbejde maa ringeagtes, og vi maa lære at nøjes med det Arbejde, der passer for os. Og er vi ærlige og udholdende med det, saa kommer vi netop derved til at tjene vort Land i Lighed med Stormanden.

Nøjsomheden bringer Glæde, og Glæden bringer Mildhed, dog staa vi med et mildt Sind lige over for hinanden, saa kan vi bedst faa noget ud af Arbejdet!“ — — —

Der er jo ikke Spørgsmaal om, at dette Møde er en Frugt af den kvindelige Indflydelse i Skolekommissionen, som jo forhaabentlig ogsaa i Fremtiden vil ytre sig i samme gode Retning.

Et Landbrugsforedrag.

— 0 —

Fru cand. mag. Sofie Rostrup holdt den 14. ds. Foredrag i det kgl. danske Landhusholdningsselskab om „Fritfluens Levevis og Opførelsen i Danmark samt Midlerne imod den“. Endskønt det var meget fristende at gengive et saa udmærket Foredrag som dette, saa skal jeg, da Æmnet ikke har Interesse for Bladets Læsere, ikke komme nærmere ind herpaa. — Det var ikke tilfældige Iagttagelser eller overfladiske Studier, som laa til Grund for dette Foredrag, men man fik som af Fruens tidligere udgivne Bog det Indtryk, at det var bygget paa rationelt planlagte Undersøgelser og grundige Studier. Det var en klar og tydelig Fremstilling af Kendetegnene

paa Fritfluens Angreb, samt den Skade, som dette Insekt foraarsager vort Landbrug. Fru Rostrup er som faa inde i sit Æmne, og det er beklageligt, at Fruen, som hun selv bemærkede, ikke i de senere Aar har haft Lejlighed til at fortsætte sine Undersøgelser. Fru Rostrup har naaet det første Skridt: at oplyse os om Kendetegnene paa Fritfluens Angreb og at give os Forstaaelsen af, hvor stor Skade den gør, samt at gøre det indlysende, hvor nødvendigt det er, at der tages alvorligt fat paa at hæmme dens Udbredelse. Endnu er det næste Skridt tilbage, nemlig at skaffe os Kundskaber om Midler til Fritfluens Bekæmpelse. Alle, der kender blot lidt til den Landeplage, Fritfluens er for Landbrugene, vil sikkert være med til at bringe Fru Rostrup en Tak for det Indblik i og de Oplysninger om denne Sag, som hun baade tidligere gennem sin Bog og nu gennem sit Foredrag har givet os. Til Slut en Tak fordi hun ved sin overlegne Dygtighed ogsaa er blandt dem, der borttager vor Fordom overfor Kvindens Evne til at løse de Opgaver og udfylde de Livsstillinger, som vi før mente, kun Manden kunde magte.

V. T. E. F.

Af vor Brevkasse.

Et Ønske.

Maa jeg faa Lov til i al Beskedenhed og Korthed at udtale et Ønske, — det nemlig, at Mariane Nielsens Artikel i Kv. og Samf. Nr. 25 med Overskriften „Tro“ ikke var fremkommen! — Thi alle vi, som er saa naive at mene, at vi ikke kan leve vort Liv alene, i eller nøjes alene med Troen paa det Godes og det Retfærdiges Udvikling i de menneskelige Hjerter, — men som holder af og beundrer Bjørnstjerne Bjørnson, som den store Digter, den retfærdige Menneskeven, den brave og noble Mand og Person han er, kan kun blive bedrøvede og ilde berørte ved paa en Højtidssag, som den 8. Decbr. 1902, at se netop den Side, der for os staa som Bjørnsons Skyggeside, blive hyldet. — Al den Stund vi netop ønsker og er overbeviste om, at denne Mand, som gaar paa Guds Veje, men uden at kunne se Gud, som er Vejenes Maal, og som er naaet op paa de højeste Fjeldtinder, at han, inden sit Livs Aften, maa naa helt op „over de høje Fjælde!“ — Og jeg vil tilføje Ønsket om, at hans Beundrere ogsaa i dette maatte kunne følge ham!

Med Tak for Optagelsen

B.

Vi vil altid paaskønne, naar vore Abonnenter vil meddele os deres „Ønsker“ og Anker, men vi haaber rigtignok at kunne overtyde vor ærede Brevskriverinde om, at den her fremsatte Anke er ubeføjet.

Naar man vil hydle en Mand paa hans Højtidssag, vil man dog først og fremmest søge at glæde ham. Men dersom man vil sætte sig i Bjørnsons Sted — og har han ikke selv lært os, at den, der vil gaa paa Guds Veje, maa øve den Kunst, at føle med anderledens tænkende — tror man da, han glædes mest ved at blive takket for, hvad han sagde eller skrev for hundrede Aar siden eller for de Ord, der er udsprunget af hans modne Overbevisning? Ved Tilslutning fra Mennesker, der nu staa ham fjærnt i Livsopfattelse eller fra dem, der har fulgt en lignende Udviklingsgang som han selv? Kan man tvivle?

Os syntes det derfor et Savn, om vi ikke havde haft Mariane Nielsens ærlige Tolkning af, hvad Bjørnson har været for en sandheds-

søgende Sjæl. Ingen af de andre bidragydende til vort Bjørnsonnummer udtrykte dette saa umiddelbart og personligt som hun, og det skulde undre os, om nogen kunde undlade at se Værdien heraf, ganske bortset fra Indholdet af de Ord, der i det enkelte, givne Øjeblik bragte Lindring til et ængstet Sind. Red.

Fra Uge til Uge.

Et Skolejubilæum. 7. Jan. for 25 Aar siden begyndte Philippa Paludan-Müller sin Virksomhed som Skolebestyrerinde.

Nedstammende fra den begavede og gennemdannede Paludan-Müllerske Slægt var hun med sin store Kundskabsfyldte og ualmindelige Samvittighedsfuldhed udmærket rustet til sin Livsgerning. Frk. P.-M. begyndte sin Virksomhed med faa Elever; men i Løbet af nogle Aar blev disses Antal fra faa til mange, i 1885 saa mange, at en selvstændig Skolebygning blev nødvendig.

For 1½ Aar siden, da Frk. P.-M. saa ny Ideer paa Skolens Omraade komme op, gav hun sit Værk i yngre Hænder; nu er det Frk. Milo og Leerbeck, der driver den gamle ansete Skole paa Ørstedesvej Nr. 7.

Dansk Kvindesamfunds Klubattener. 5. Jan. fejredes en lille Julefest, hvor Frkn. Hjort og Herding glædede Medlemmerne med forskellige smaa Overraskelser, og Frk. Elna Jacobson holdt et stemningsfuldt Foredrag om Digteren Kaalund.

19. Jan. fortalte Fru Eva Moltesen under stor Tilslutning fra Medlemmernes Side om Finnernes Folkekarakter, deres Sædvaner og Sikke.

Frk. Bruun meddelte, at for Fremtiden er kvdl. Fremskridtsforenings Medlemmer indbudte til Dsk. Kvindesamfunds Møder og omvendt.

2. Febr. vil Folketingsmand Guldbrandsen tale om Dansk Politik i Øjeblikket.

Fabriktilsyn. Fra 1. Jan. 1903 har Direktionen for Arbejds- og Fabriktilsynet overdraget den kvindelige Fabrikinspektør, Annette Vedel, Tilsynet med alle de i og udenfor København beliggende Systuer, Vaskerier og Strygerier samt med Trikotagefabriker, i hvilke der udelukkende eller i overvejende Grad benyttes kvindelige Arbejdere, idet dog Tilsynet med maskinelle Anlæg i de nævnte Bedrifter vedblivende føres af den teknisk uddannede Inspektør.

Tjenestepigeforeningen havde d. 21. ds. sammenkaldt et offentligt Møde, hvor Nina Bang vilde have talt, men desværre maatte sende Afbud. Marie Christensen fremlagde Foreningens Program og Formaal: Skole for de unge, Hjem for de gamle. Helga Sørensen drog nogle af Tyendelovens Paragrafer frem, og viste deres Uretfærdighed. Endvidere deltog Andrea Kibenich, Anne Brun, Fruerne Johnsen og Hessel m. fl. i den livlige Forhandling, hvis Resultat var et almindeligt Ønske om Afskaffelsen af Tyendeloven og en Opmuntring til Pigerne om at fortsætte deres agitative Virksomhed.

Dansk Kvindesamfund.

Nye Medlemmer i Ringkøbingkredsen:

S. P. Petersen, Redaktør. Laursen, Konsul. Chr. Skikkild, Købmand. M. Skikkild, Frue. Christensen, Frue. Kiel, Frue. K. Junge, Frue. Hansine Holm, Frk. Elna Traberg, Frk. Laura Ekerøth, Frk. Andreasen, Frue. S. Cramer, Frk. Jørgensen, Frk., Husbestyrerinde. Frederiksen, Frue. E. Harpøth, Frk. H. Skadhaug, Kokkepige, alle fra Ringkøbing. Kelstrup, Sognepræst, Velling. Jensen, Frue, Udstrup, Sønder Nissum.

Nye Medlemmer i Svendborgkredsen:

Fru Agent Sørensen, Møllegade 26. Fru Spodsbjerg, Skattergade. Fru Signe Hansen,

Da Anita var 11 Aar, maatte hun begynde at tjene noget, for Madrassen i Hjørnet af Værelset havde endnu modtaget fire andre smaa Børn. Hun blev anbragt i en Papæskefabrik, hvor der var Brug for smaa, behændige Fingre. Her lærte Anita meget, naar de raa Mandfolk lo og spøjte. Hun blev, om muligt, tyndere og blegere, men hun var en sej, lille Ting, og hun blev i denne Verden.

Da hun var 17 Aar var hun smalbrystet og hostede stygt. Sent om Aftenen udsendte den store Fabriksfløjte sit hæse Brøl, og de mange, smaa levende Hjul i den vældige Maskine strømede ud og blev til Mænd og Kvinder. Da begyndte Anita først at leve. Hun dansede til langt ud paa Natten — dansede med den samme Given sig hen, som havde præget hendes Barndom, — dansede i det varme, lyse Rum ovenover Beværtningen, indtil hun glemte den bitterlig kolde Tur, som ventede hende ved Daggrø, glemte det glædeløse Hjem, hvor Børnene sloges og skreg, og den polske Moder skændte.

„Hun er en vild Tøs“, sagde Folk,

„men hun er ikke fordærvet, som de andre af Slægten.“

Nej, Anita var ikke fordærvet, — endnu ikke.

„Hvor mon Anita er?“ sagde en Morgen den unge Pige, som plejede at arbejde ved Siden af hende; „hun har i den sidste Tid set ud, som om man kunde puste hende væk.“

„Aa“, svarede en anden, „Frelsens Hær har skaffet hende en Plads ved en Frugtplantage ovre i Michigan. Du, Scrimps, der ovre, nu trænger du vist til noget at tørre dine Øjne paa!“ — og der faldt en Regn af Lømmetørklæder ned over den ulykkelige Scrimps, en af de talrige, matøjede unge Kavalerer, som plejede at „gaa“ med Anita.

„Jeg tør nok vædde paa, at det ikke er Scrimps alene, som faar en lang Næse!“ — i det samme viste Opsynsmanden sig, og der faldt Stilheden over den lange Række Arbejdere.

Det var en straalende Søndag Morgen, da Herman, den store,

kejtede Farmer kom ud i Haven iført sin fineste Puds for at gaa i Kirke. Moderen maatte vente udenfor i Vognen, mens han gik for at finde Anita, som var sporløst forsvunden. Pludselig faldt et stort, rødt Æble, bums ned i Hovedet paa ham. Betuttet saa han op og ned, tilhøjre og venstre, indtil han hørte en Lattersalve og saa Anitas skælmske, sorte Øjne titte ned paa ham gennem Grenene. Han saa saa komisk ud i al sin Kejtethed.

„Næ, Tak; jeg skal ikke have noget af at gaa i Kirke, ikke om du saa forgyldte mig. Det er saa ked-sommeligt, at det er nær ved at tage Livet af En.“

Der gik en Skygge over Hermans skikkelige, solbrændte Ansigt. „Naa, saa har jeg heller ingen Lyst til at gaa. Jeg tænkte netop paa, at det kunde være rigtig rart at gaa lidt ned ved Søen“, sagde han ydmygt.

„Aa, jeg kan ikke udstaa den evindelige Skvulpen der nede.“

Hun opfangede det bedrøvede Udtryk i hans store, barnlige Ansigt, og angrede sine Ord. „Naa, gamle Klodsmajor, hjælp mig saa ned; jeg

sidder jo fast“, hvilket sidste ikke var ganske sandt.

Anita havde faaet Uro i Blodet. Hun kunde ikke udholde de lange Sommerdages Stilheden og Ensformigheden. Maaske var det, fordi hun havde faaet Tid til at tænke, og for hende, som vidste, hvad hun vidste, var det at tænke, det samme som at fortvivle. Samme Aften pakkede hun sin Bylt og gik ned til Dampskibet. Hun græd lidt, hvorfor vidste hun ikke selv.

Næste Morgen fandt Hermans Moder ham liggende med Hovedet ned over Armene paa Bordet. Hans store, stærke Krop rystede; hun listede sig væk, fuld af Vrede mod den Pige, som havde gjort hende dette.

Anita vendte tilbage til Dagenes Slid og Nætternes vilde Liv. Hendes Hoste blev værre, og hendes Munterhed mere larmende. Hun levede som i en Rus. Der var noget inden i hende, som gjorde ondt, noget, som maatte overdøves. Og saa gik det rent galt for hende; — stakkels lille Anita!